

Юрій Мицик (Київ)

НЕВІДОМИЙ ІНВЕНТАР БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО СТАРОСТВА 1652 РОКУ

Внутрішнє життя Української держави в роки Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. нині залишається слабо дослідженим через брак джерел, що масово гинули у ті буремні роки, та й пізніше — в період т. зв. Руїни, коли було знищено гетьманський архів у Чигирині. Немало документів втрачено й у полум'ї Батурина, коли росіяни намагались ліквідувати наслідки антиколоніального повстання І. Мазепи. В умовах тривалої бездержавності, чимало українських джерел опинилося в різних закордонних збірниках, пошук їх науковцями не стимулювався й був явно малорезультативним.

Значна активізація діяльності в цьому напрямку протягом останнього десятиліття дозволила нам визнати, зокрема, що в польських архівосховищах є ряд джерел, створених внаслідок діяльності державних і судово-фінансових органів Речі Посполитої, яка хоч і була припинена з початком Національно-визвольної війни у 1648 р., проте відновлювалася з контрнаступами військ Речі Посполитої і реставрацією на українських землях західніше лінії фронту польського устрою, що закріплювалося умовами Зборівського (1649) та Білоцерківського (1651) мирних договорів. В архівах Польщі знайдені інвентарі м. Заслава (17.IX.1649), Межиріччя (24.III.1650). Підгірців і Підгорецького замку (13.III.1652)¹. В перші роки Національно-визвольної війни серце Гетьманщини — Наддніпрянщина залишалася поза сферою впливу українських повстанців. Після укладання Білоцерківського мирного договору 28.IX.(7.X.)1651 р. колишні землевласники Речі Посполитої могли повертатися до своїх маєтностей. У статті 4 договору зокрема говорилося: «Обивателі воєводства Київського..., також старости — самі й через своїх урядників можуть повертатися до своїх маєтностей і зараз же переймати всякі доходи: з корчом, млинів, юрисдикцій...»² Польська та сполонізована шляхта почала повертатися до своїх колишніх маєтностей, хоча великі землевласники й не поспішали цього робити, воліючи надсилати на місця своїх відпоручників та орендарів з метою оцінки стану маєтностей і отримання звітти податків. Реставрація на звільнених українських землях старих порядків Речі Посполитої викладає новий спалах народного гніву. На початку березня 1652 р. (за н. ст.) повстання, що

вибухло на Чернігівщині, швидко поширилося по всій Гетьманщині і поставило крапку на цих інтенціях Речі Посполитої.

Про короткочасний період часткового відновлення польської влади на Гетьманщині є чимало здогадок в джерелах, але досі не вдавалося знайти люстрацій чи інвентарів, що стосувалися даного регіону за жовтень 1651 — початок 1652 р. Тому виявлений нами в польських архівах інвентар Білоцерківського староства, складений 2.V.1652 р. (за новим стилем)³, є унікальним. Це джерело писане польською мовою і має такий заголовок: «Intrata z starostwa Biallo — Cerkiewskiego Anno 1652 dielus maj, w same jrawie mieszanine brana».

Варто нагадати, що інвентар, як і подібна за формою, змістом і призначенням люстрація, є типовим зразком фінансово-статистичної документації Речі Посполитої у XVI–XVIII ст. За період з 1563 по 1789 рр. в Речі Посполитій було проведено близько 20 люстраційних акцій різного масштабу, в т. ч. й генеральних (1564–65, 1569–70, 1616–20, 1659–68, 1765, 1789). Ілюстрації та інвентарі містили дані щодо приватних маєтків), проливали світло на соціальну структуру сільського населення, їхню чисельність, рівень забезпечення землею та робочою худобою, розміри та види повинностей, число осілих ланів та пусток. У цих актах багато статистичних даних, що стосуються господарства, прибутків, які походили з промислових об'єктів⁴. Зокрема Білоцерківське староство люструвалося у 1571, 1616, 1622, 1629 рр., а потім, після тривалої перерви, — у 1765 р.⁵ Таким чином, інвентар 1652 р. подає важливий матеріал для порівняння та аналізу динаміки господарського і соціального розвитку регіону.

Інвентар 1652 р. є невеликим за обсягом (всього 27 сторінок великого формату списаних переважно у два стовпці), але він зберігся не повністю. У інвентарі бракує початку, й немає даних щодо самої Білої Церкви. Мова документу — польська. Час написання, якщо виходити з особливостей почерку, — друга половина XVII ст. Збереглися пізніші записи, котрі, можливо, видають імена копіїстів чи архівістів (Криштоф Сепеди, Михал Букар) (стор. 10 і 27). Врешті інвентар досить незграбно пов'язаний копіїстами з супровідним листом, що переписаний із помилками. Саме в цій, початковій частині, рукопис є особливо ушкодженим. Невеликі фрагменти тексту або знищені зовсім, або ж не прочитуються.

Супровідний лист проливає світло на час, обставини складання інвентаря, а також ім'я його упорядника. На наш погляд, лист і інвентар були написані білоцерківським підстаростою Зигмунтом Чорним, котрий увійшов до дипломатичної історії Національно-визвольної війни як один з послів Речі Посполитої до уряду Б. Хмельницького. Про це, зокрема свідчить добра обізнаність автора з

чигиринським двором та деякими його залаштунковими справами. Лист ймовірно адресувався зверхнику З. Чорного — тогочасному білоцерківському старості К. Любомирському. Немає підстав сумніватися у вказаній даті упорядкування інвентаря — 2.V.1652 р., адже у листі говориться про перший термін внесення податків — 25.III.1652 р. (тоді їх вдалося взяти поляками на суму у 3000 злотих) і про другий (24.VI.1652), який ще не настав. Відзначимо, що податки бралися вже тоді, коли почалися заворушення. За М. Грушевським початок нового повстання припадає на початок березня.

Лист З. Чорного є не менш важливим, ніж сам інвентар. Тут розкривається випробуваний механізм викачки податків з бунтівливого населення Білоцерківщини, котре не хотіло миритися з важкими умовами Білоцерківської угоди. З. Чорний пропонував своєму зверхникові дати гетьманові Б. Хмельницькому та генеральному писареві І. Виговському чи то відступного, чи то хабаря (відповідно по 1000 і 500 зл.), що дозволило б завершити збирання «інтрати», тобто податків. Автор запропонував навіть проект вірчого листа. Враховуючи конфіденційність справи, всі переговори мали відбутися у таємниці, без фіксації на папері. З. Чорний також пропонував змінити адміністративне підпорядкування Кальниболоцької сотні, яка тоді не дала податків і на сотню злотих. І дійсно, Кальниболоцька сотня, (котра була у складі Корсунського полку), ймовірно, після прохань Чорного та Любомирського опиняється у складі Білоцерківського полку!

Крім того, лист З. Чорного вказує на гостре невдоволення українського люду тим, що на Україну частково поверталися старі порядки, а також на прагнення більшості українців перейти до козацького стану. Тут описуються дії орендарів, вказуються розміри взятих податків, стан ряду господарських об'єктів, про котрі у інвентарі не згадується (очевидно через дефектність рукопису). Лист З. Чорного охоплює виразно ширший регіон, ніж інвентар. У ньому згадуються ряд населених пунктів — вірогідно сотень Білоцерківського полку: Боярка, Синява, (яку в рукописі помилково найменували Сренявою) Кам'яний Брід та ін. На жаль, у Реєстрі Війська Запорозького 1649 р. Білоцерківський полк представлено не по сотнях. Однак з інших джерел, насамперед з присяжних книг Білоцерківського полку 1654 р. бачимо, що ці населені пункти входили саме до нього. Деякі населені пункти (Полонне) перебували на досить значній відстані від Білої Церкви, а отже можна сумніватися, чи було це місто у складі Білоцерківського полку.

Збережена частина інвентаря 1652 р., яка подається нижче, охоплює 26 населених пунктів колишнього Білоцерківського староства Речі Посполитої. Сім з них (Грушки, Долинники, Дубляники, Ілля-

шівка, Рихлівка, с. Троцького, Чорнишівка) не вдалося ідентифікувати з сучасними населеними пунктами регіону. Ці села, котрі й тоді очевидно були невеликими, можливо зникли зовсім, або ж злилися з більшими селами, чи змінили свою назву ще у XVII–XVIII ст. Інші 19 населених пунктів вдалося ідентифікувати:

Назва в інвентарі	Сучасна назва і місцезнаходження
1. «Половецьке або Братки»	1. с. Великополовецьке Сквирського р-ну у його північній частині на межі з суч. Білоцерківським р-ом Київської обл.
2. «Красношлок»	2. с. Красноліси Сквирського р-ну 23 км від райцентру
3. «Село Рутек під містом»	3. «Ротоку» — назва давнього передмістя Білої Церкви, котре існує і нині як частина даного населеного пункту
4. «Піщана»	4. с. Піщана Білоцерківського р-ну за 15 км на північний схід від райцентру
5. «Рутек Горний або Храпаче»	5. с. Храпачі Білоцерківського р-ну за 15 км від Білої Церкви
6. «Скребище»	6. с. Скребиці, що знаходиться під вицезгаданими Храпачами.
7. «Пінчуки»	7. с. Пінчуки, центр сільради Васильківського р-ну за 21 км від райцентру
8. «Селивонче»	8. с. Саливонки — південна частина суч. с. Гребінки (Гребенники) Васильківського р-ну за 30 км на південь від райцентру у напрямі Білої Церкви
9. «Сокольниче»	9. с. Соколівка Васильківського р-ну за 30 км від райцентру
10. «Сухоліси»	10. с. Сухоліси за Білоцерківському р-ні за 25 км на схід від райцентру
11. «Острів»	11. с. Острів Рокитнянського р-ну за 12 км від райцентру, стоїть на р. Гороховатці лівій притоці Росі.
12. «Острейки коло Блощинців»	12. с. Блощинці Білоцерківського р-ну за 16 км від Білої Церкви і за 5 км від Сухолісів
13. «Клочки»	13. с. Клочки Кожениківської сільради Білоцерківського р-ну, що за 15 км на південний схід від Білої Церкви
14. «Козаники велике»	14. с. Коженники Білоцерківського р-ну
15. «Томолово»	15. с. Томилівка Білоцерківського р-ну, що за 14 км від Білої Церкви. Стоїть на березі р. Рось
16. «Черкаси або Протасовка»	16. У Білоцерківському р-ні існує нині два села з назвою «Черкаси». Тут очевидно йдеться про те село Черкаси, що має іншу назву — Прозорівка. Стоїть за 20 км на південний схід від Білої Церкви
17. «Пилище»	17. с. Пилипче Білоцерківського р-ну, що стоїть на р. Рось за 15 км на південний схід від Білої Церкви
18. «Буки»	18. с. Буки Сквирського р-ну за 14 км від райцентру
19. «Ольшанка»	19. с. Ольшаниця Рокитнянського р-ну, що стоїть на р. Рось і р. Гороховатка за 39 км від Білої Церкви

Таким чином, ясно, що всі 19 сіл входять нині переважно до Білоцерківського району Київської області. Інші входять до сусідніх

з Білоцерківським районів — Васильківського, Рокитнянського та Сквирського. Проведена нами ідентифікація сіл засвідчила, що згаданий у сучасній історичній літературі вік двох сіл (Храпачі; Пилипче) є значно заниженим. Якщо заснування першого відносили до к. XVII — поч. XVIII ст., а другого — до 1740 р.⁶, то виявлений нами інвентар згадує про них на 50–90 років раніше. Переконані, що ці села існували ще багато років перед тим. Інвентар важливий тим, що зберіг призабуті або й зовсім забуті варіанти назв деяких населених пунктів сучасної Київщини (Братки, Протасівка, Ольшанка). Він дозволяє локалізувати деякі маленькі села (Острейки коло Блощинців), котрі пізніше були поглинені більшими селами.

Опис вищезгаданих населених пунктів побудовано за традиційною схемою, що має три елементи. Спочатку подавався загальний опис місцезнаходження села, відзначалася наявність ріки чи ставка, оборонних споруд тощо, а також обори, домашньої худоби й птиці. У другій частині інвентаря подавався перелік мешканців із вказівками їхніх імен, прізвищ та прізвиस्क. У завершальній частині наводилися дані про феодалні повинності кожного жителя й розміри сплачуваного ним чиншу. Найціннішим є опис найбільших сіл — Половецького і Ротка, в яких налічувалося відповідно 56 та 21 домовласник-господар (без урахування реєстрових козаків, які не були підданими феодалів Речі Посполитої). Занотовані в інвентарі прізвища та прізвиська дають багатий матеріал для дослідника, особливо при співставленні їх із даними Реєстру Війська Запорозького 1649 р. Основна маса згаданих прізвищ є типово українськими: Кузенко, Соченко, Дуденко, Білаш, Красножон, Замриборщ, Бут, Тригуб та ін. Трапляються прізвища, котрі інколи можуть свідчити про російське (Москаль), білоруське та литовське (Литвин), молдавське (Волошин) походження їхніх носіїв. Такі прізвища як «Новак», «Новий» нерідко походять від вказівки на недавність поселення у селі жителя.

Варто відзначити й те, що незважаючи на бідність селян, посилену війною, феодали Речі Посполитої добивалися сплати чиншу майже у тому ж обсязі, що й перед 1648 р.

Також відзначимо, що інвентар Білоцерківського староства 1652 р., дає унікальну можливість дослідити соціально-економічне становище селянських мас Білоцерківського полку Гетьманської України саме в момент, коли Річ Посполита пробувала відновити над ними свою владу. Без сумніву ці дані стануть у пригоді дослідниками історії Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст., внутрішньої історії Гетьманської держави на початковому етапі її існування, а також спеціалістам з історичної географії України, тощо. Зважаючи на те що інвентар було писано польською мовою, українські імена та прізвища

досить часто подавалися в неприродній формі, наприклад: «Daniko» замість «Данило», «Kusznierz» замість «Кушнір», тощо. А тому текст документу подається у перекладі українською мовою.

¹ Див.: Мицик Ю. А. Джерела з історії Національно-визвольної війни українського народу середини XVII століття. — Дніпропетровськ, 1996. — С. 173.

² Див.: Грушевський М. Історія України-Руси. — Т. IX. — Ч. 1. — К., 1996. — С. 365.

³ Держархів у Кракові. — Ф. «Архів Сангушків», № 144.

⁴ Люстрації королівщин українських земель XVI–XVIII ст. (уклала Р. Майборода). — К., 1999. — С. 8.

⁵ Там же. — С. 184–185; Архив Юго-Западной России. — Ч. VII, т. 1. — К., 1886. — С. 289–296.

⁶ Історія міст і сіл Української РСР. Київська область. — К., 1971. — С. 145, 147.

Документ № 1

Інтрата з Білоцерківського староства року 1652 другого травня, яку брали вважай в саме замішання

Білоцерківські орендарі тільки на перший внесок, (час) якого 25 березня вже давно минув, дали 3000 зл. А того, (час сплати) якого невдовзі, тобто дня 24 червня, скоро виповниться, їм забороняють давати, посилаючися на ту причину, що млини, зруйновані ще в листопаді, дося не відремонтовані; що від козаків чиняться великі шкоди шинкам, мають солодових мірочок (?), котрих на сто (...) виявили шкоди; козаки не дають броварів, солодовен досі не повертають. З мита прибутку зовсім нема, а нічого і не беруть, бо одні козацтвом, а інші панськими пишуться (?), від нас (?) інстанцією.

Орендар сенявський і боярський, від котрого на 5 березня припав внесок віддати 4000 зл., не віддав (всіх) цих грошей, а тільки 1700 зл., подаючи ті причини, правдивість яких я ще не перевірів: що сама Боярка через перешкоди козаків, котрі часто сюди приходять, через непослушенство селян (...)*, оренди, не дали йому і трьохсот злотих до (...)**; приблизно таку ж обіцяють показати причину і в Сеняві.

* Невеликий фрагмент тексту (1–2 слова) написаний нерозбірливо.

** Через дефект рукопису бракує невеликого фрагмента тексту.

*** Невеликий фрагмент тексту (1–2 слова) написаний нерозбірливо.

Кам'янобродський орендар, той самий, котрому я був орендував млини і (...) * тамешні, коли довідався про мій від'їзд і розуміючи, що її (оренду. — Ю. М.) ніхто не дасть (?), покинув оренду; але тепер (?) треба було б каноністів (?) взяти на себе, злотих десяту частину (??) дасть, а цей мав дати 1500 зл. Охоче подрібнили (внесок — ?) і тепер його який мав бути на середину посту і час його вже минув, сплатили 1000 зл. сповна заплатили за то само, просячи дефалькації, (...) ** козацький орендарський немалий час відняв, про що, як і про багато інших, новин тепер немає.

Любомирські (?) орендарі, котрим на 19 лютого припало сплатити внесок, віддали до рук п. Лабеціових (Labeciowuch) 29 березня 2000 зл. повністю, а по реєстру видатків збіжжя до Полонного на 395 зл. вказали. Тепер тільки резидіум цього внеску 605 зл. дали; ці, також як і інші, скаржаться на козаків, але як скрізь, так і там в такий час важко мені щось починати.

Суходольські орендарі, котрим на 24 червня припадало сплатити внесок у 750 зл., також дуже нарікають (?), що їм вода розірвала млини. Селяни, що найкращі, вписані в козацтво; чиншів не дали, послушенства нема.

Кальниболото і Неберибіс я дав пану Скачевському, до вірних рук цілком, аби там так (це вчинив), як і Константингород, в самій Україні. До того ж козаки, не в місцевому полку (бунтували — ??), він кілька разів звідти мусив тікати, що й тепер так є. Тамешні козаки вважай всім керують і самі всі напої на шинк дають, бо і жодної кварти горілки для м(остивого) пана не міг ушинкувати тоді; а почавши 10 листопада 1651 року, ледве зібрав там всієї інтрата на 634, 10 злотих, з котрої слушної експензії показавши 47 зл., віддав 587, 10 зл.

Треба тоді взяти собі до уваги в. м., м. м. пану, що сам дефалькат треба; а в. м., м. пану, треба знайти такого способу, щоб все-таки ця інтрата в. м., моему добродієві, могла бути скерована. А я не бачу іншого, тільки, аби в. м., м. пан, вчинив так, як і святої пам'яті добродій, хоч тоді був святий мир, і (він) п. полковникові місцевому, п. Чарнецькому, щорічно давав 2000 зл., (якби) захотів й м. пан щорічно давати 1000 зл. гетьману В(іська) й (ого) к(оролівської) мості Запорозького, а п. Виговському — 500 зл. також. Якщо на це буде воля м. пана кн(язя), або то краще сам можеш вчинити в. м. м. пан. Але оскільки я трохи знаюся на тамешніх оборотах, наслідуюся подати такий спосіб, я і те, як його здійснити.

* Через дефект рукопису бракує невеликого фрагмента тексту.

** Невеликий фрагмент тексту (1–2 слова) написаний нерозбірливо.

Насамперед, треба було б написати до них такого листа; бачучи, ще все старство через непослушення і перешкоду деяких товаришів Війська й. к. м. Запорозького, нічого мені не дає; досі мені Кальниболото не дало готівкою і ста злотих, то доручаю це в. м. і прошу, аби в. м. (той, до котрого надсилаю свого креденсового листа), будучи у пана гетьмана Війська й. к. м. Запорозького, передав йому мій уклін і розповів про мою бідну фортуна та, просив би у його мості від мого імені про те, щоб Кальниболото сотня була приєднана до Білоцерківського полку; щоб дав в. м. такого свого товариства, котрий би мав на все повноваження від самого й. м. п. гетьмана, а у тому, що слушне і потрібно було б вчинити, був би помічником в. м. самому і намісникам в. м. А за цю виявлену ласку з боку його мості офіруй йому в. м. щорічно 1000 зл., котрі й тепер, цей рік, зволь йому віддати, прошу. Що стосується п. Виговського, то (...) * п. гетьманові оцею свій лист показати радив би, прошу, аби під тим пунктом гетьманським його не було згадано, але щоб в. м., м. м. пан, який пункт, чи про господарство чи про щось інше наказав до мене написати; тільки під цим пунктом щодо господарство або про щось інше зволив би його так згадати, пам'ятаючи й то, що його мосьть п. Виговський докладає своїх зусиль до кожної справи. Тоді ж і йому, заохочуючи його бути собі зичливим, офіруй нині 500 зл. і зволь пообіцяти (цю суму давати) щорічно, яка буду буде доходити до нього, аби він тільки хотів бути в. м. завжди помічним і зичливим в слушних справах в. м.

Лист же креденсовий такий:

Маючи відомість від п. підстарости мого, що досі мало що йому користі надходить з Білоцерківського старства, описавши мені різні цього причини. Задля цього ж послаю (до) в. м. н. пана, просячи, аби його (в. м.) уважно вислухав і повірив всьому, що я йому доручив усно розповісти в. м., моему м. пану, бажаючи, щоб мій м. пан мені, як і св. пам'яті моему батькові, своєї дотримав присяги, котру і я завжди офірую в. м., м. пану; старанно (віддаюся) і т. д.

Старанно також в. м., мого добродія, прошу стосовно дефалькації, як в. м., мого добродія, так і п. Хмельницького, заради приязні про дієву і швидку інструкцію, бо коли Г. Бог з своєї ласки приборкає ці тривоги, то насамперед мені буде треба запобігати (ласки) п. гетьмана.

В суммі п. Сасім (?) взяв всього 7592, 10 зл. Всю цю сумму послаю в. м. пану моему, нічого собі не залишивши, крім того, що взяв чотириста злотих за коня, за що дав квит п. Сасімові // с. 5

Карп Меровишин зл. 1

Вівса ос. 2, сіна віз, день у тиждень повинен робити і дає курку

Мирониha вдова зл. 1

Вівса ос. 2, сіна віз, день у тиждень робити і курку (дає)

* Невеликий фрагмент тексту не прочитується.

Гнат зл. 3
Вівса ос. 4, сіна віз, курку, у тиждень робить 2 дні
Абрам, Федько брат зл. 0,15
Сіна віз, курку, робить один день у тиждень
Кузьма зл. 3
Вівса ос. 6, віз сіна, курку, а робить 2 дні в тиждень
Гришко зл. 10
ячменю 1 м., вівса 1 м., віз сіна, курка, 2 толоки відправує, то мусить знести (?),
2 дні косить, більше не повинен, належить до шарварку.
Янко зл. 3
Вівса 4 ос., віз сіна і курку, а робить в тиждень 2 дні
Савка
ячменю 1 м., відправує 2 толоки і шарварки, дає курку і косить 2 дні
Яков зл. 0,15
Віз сіна, курку, робить щотижня один день
Яцько Валентин ... зл. 0,15
Віз сіна, дві курки, робить по дню в тиждень
Лучка зл. 3
Вівса 4 ос., віз сіна, дві курки, в тиждень робить по два дні
Фесько Чепурний
Вівса 4 ос., віз сіна і 2 курки, робить по два дні в тиждень
Григорій
Вівса 2 ос., віз сіна і курку, а в тиждень робить по два дні
Іван Дуда зл. 7
Вівса 2 ос., віз сіна, курку, а робить по два дні в тиждень
Ярмол(а) зл. 5
Вівса 4 ос., сіна, курку, робить в тиждень по два дні
Абрам Кончаренко зл. 7
Вівса 4 ос., віз сіна і курку, робить в тиждень по два дні
Вакула ... зл. 0,15
Віз сіна і курку, а по дню в тиждень робить
Йовець... зл. 4
Вівса 4 ос., віз сіна, курку, робить по два дні в тиждень
Сенько зл. 0,15
Вівса 2 ос., віз сіна і курку, робить в тиждень по два дні
Цариха зл. 1
Вівса 2 ос., віз сіна і курку, робить в тиждень по дню
Мартин Золотий зл. 2
Вівса 4 ос., сіна віз і курку, робить по два дні в тиждень
Мисько Сеньков зл. 0,15
Віз сіна, курку і робити по дню в тиждень
Мартин Соцький зл. 0,15
Віз сіна, курку і зробить по дню в тиждень
Василь Демченко зл. 7
Вівса 2 ос., віз сіна і курку, робить в тиждень два дні
Демко зл. 0,15
Віз сіна, курку і робить по дню в тиждень
Семен Полузненко зл. 12
ячменю 1 м., вівса 1 м., до (...) * на кожен, косить два дні і возить два дні, дві курки.

* Одне слово не відчитується.

Мойсей зл. 0,15
 Вівса 1 ос., віз сіна і курку, робить в тиждень по дню
 Іван Клиша зл. 0,15
 Вівса 1 ос., віз сіна і курку, робить по дню в тиждень
 Гаврило Жученко зл. 0,15
 Вівса 2 ос., віз сіна і курку, робить по дню в тиждень
 Яцько Жученко зл. 0,15
 Вівса 1 ос., віз сіна і курка, робить по дню в тиждень
 Яцько Пастух зл. 0,15
 Вівса 2 ос., віз сіна і курка, робить по дню в тиждень
 Кіндрат зл. 0,15
 Вівса 2 ос., віз сіна і курка, робить по дню в тиждень
 Неважка, вдова зл. 7
 Курку (дає) і робить по дню в тиждень
 Грицько, зять Гришков зл. 2,15
 Дві толоки і шарварок відпраує, і дві курки (дає)
 Улас, Рожков син зл. 2,15
 Дві толоки і шарварок відправує і дві курки (дає)
 Повинність цих підданих: як на озимин, так і на яріву повинні орати по два дні. Оре і той, що супрягає, так і своїми плугами. Інші повинності такі самі, які віддають іполовецькі піддані, тобто той, хто взимку робить два дні, у жнива повинен робити чотири дні, а той, що взимку робить по дню, у жнива робить по два дні; а крім того всі відправують дві толоки, (роблять) для панських голубів, повинні також всі, що треба (?) звозити до гумна; шарварок повинні відправувати всі, не калезить їм давати жодних підвод і виконувати підводних повинностей, орендар не повинен щодо цього тиснути на них; вони відправляють шарварки.

Село Половецьке або Братки

Отаман Гнат Косинський зл. 5
 Вівса 1 м., ячменю 1 м. щорічно; але якщо він є отаманом, то й того не повинен давати, нічого з нього (не брати)
 Іван Шаля зл. 2
 Вівса 1 м., віз сіна і курку (дає), робить два дні на тиждень
 Бутрома 2 зл.
 Вівса 1 м., віз сіна і курку (дає), робить два дні на тиждень
 Мисько Косенко 1 зл.
 Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
 Іван Саченко Зл. 0,15
 Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
 Юрко зл. 1
 Вівса 4 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
 Данило зл. 0,15
 Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
 Юско зл. 0,15
 Вівса 1 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
 Петриха вдова зл. 1
 Вівса 2 ос., віз сіна курку (дає), робить день у тиждень
 Федір Тулейко зл. 0,15
 Вівса 2 ос., віз сіна і курку, робить день у тиждень

Корчма

Павлюк зл. 0,15

Вівса 2 ос., курку (дає) робить день у тиждень, сіна не дає
Іван Дуденко зл. 0,15

Вівса 2 ос., курку дає, робить день у тиждень, сіна не дає
Мартин Білаш зл. 1,20

Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), а робить день у тиждень
Оверко зл. 1

Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
Карпиха, вдова зл. 1

Вівса ос. 2, віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
Іван, Косинського зять зл. 2

Вівса 4 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень
Іван Саченко зл. 0,7

Дає курку і робить день у тиждень, сіна не повинен (давати)
Васько Красножон зл. 0,15

Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), а робить день у тиждень
Ярошиха, вдова зл. 0,7

Курку дає і робить день у тиждень, від сіна вільна
Тригуб зл. 0,7

Курку дає і робить день у тиждень, від сіна вільний
Каленик зл. 0,7

Курку дає, робить день у тиждень, від сіна вільний
Повинність така ж, як і в Яхнах і в підданих йде, крім орання, до котрого не належить.

Став

На Рудні Половецького млин з одним колом. Мельник Вакула сидить на третій мірі, до замку і до двора повинен йти, кабанів не годує, бо млинок вешняк, однак через те, що не годує кабанів, має дати щорічно з млина 1 зл.

Поля, з котрих належить до двору десятина, а землі панські, котрі засіваються для двору; тепер посіяно озимину.

Жита нема і 15 м.

пшениці нема і 4 м.

ячменя 0 м.

гречки 0 м.

проса 0 м.

гороху 0 м.

Невеликий двір огорожений навколо (деревом) і лозою, ізба й пекарня (...)*, сіни з лози під соломною, всі двері на петлях, вікна скляні в дерев'яних рамах, два скла // с. 8, дві лавки, хлів при оборі обгороджений (тином) з лози, критий соломною; город для овочів огорожений (тином) з лози.

* Подане польське слово «zielista», якого немає в словниках.

Село Краснолісок

Максим Красноліський зл. 7,15

Ячменя 1 м., віз сіна і курку (дає), більше нічого, тільки дві толоки відправує, а косить два дні, возить два дні і збирає сіно.

Стефан Путило зл. 2,15

Вівса 1 м., віз сіна і курку (дає), робить два дні в тиждень

Демко зл. 5

Вівса 1 м., віз сіна і курку дає, дві толоки відправує, возить два дні, косить два дні і мусить це зібрати

Богдан зл. 7,15

Вівса 1 м., віз сіна і дві курки, більше нічого, тільки дві толоки відправує

Степаниха Пасклиниха зл. 1

Вівса 2 ос., віз сіна і курку дає, робить два дні у тиждень

Мануйлиха вдова зл. 8,15

Дає курку, робить день у тиждень

Олекса Бочало зл. 7,15

Вівса осмак 4, віз сіна і курку дає, по два дні в тиждень робить, дві толоки відправує і косить два дні.

Грицько Кравець ... зл. 1

Віз сіна і курку дає, робить день у тиждень, до двох толок належить і косить два дні.

Петро зл. 0,15

Віз сіна і курку дає робить день у тиждень, толоки і косьби відправує разом з іншими.

Іван Теплий зл. 3

Вівса 4 ос., віз сіна і курку дає, робить два дні у тиждень, дві толоки відправує і косить два дні

Карпо Кушнір зл. 0,15

Курка дві (дає), робить день у тиждень, толоки два дні і косити два повинен

Васько Мокрий зл. 1,7

Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), робить два дні у тиждень, толок і косити два дні повинен

Нечипір зл. 1,7

Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), робить у тиждень, а два дні толоки і косити два дні повинен

Волошин зл. 1

Віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень, толоки два дні і косити два дні повинен

Федько Хвостик зл. 1,7

Вівса 2 ос., віз сіна і курку (дає), робить день у тиждень, на толоці — 2 дні, а косити два дні повинен.

Микита зл. 0,7

Курку дає, робить день у тиждень, щодо толок і косити, (то повинен) так, як і інші // с. 9.

Іван Заєнко зл. 0,15

Віз сіна і курку дає, робить день у тиждень, жнивує і косить нарівні з іншими

Федір Бородай зл. 0,15

Віз сіна і курку дає, робить день в тиждень, толоки два дні і косить два дні

Федір Козак зл. 0,7

Курку дає, на толоці два дні, а косить два дні

Ясько Литвин зл. 0,7

Курку дає, на толоці два дні, а косить два дні

Ілляш зл. 0,15

Віз сіна і курку дає, робить день в тиждень, на толоці два дні і косити два дні повинен

Андрій Хорошун зл. 0,7

Курку дає, день в тиждень робить, дві толоки відправує і косить два дні

Інші повинності так, як і яхновські піддані, відправують, крім особливого орання. Є там пусті поля, котрі або на двір засівають, або з десятин дають.

Село Рутек під містом *Криштоф Сенеда**

Дворець навколо обгороджений, ворота — з простих дошок, будиночок з рубного дерева // с. 10, сіни, пекарня і комора під соломою, всі двері на петлях, у пекарні — лави при трьох стінах, простий стіл і лавки під ними. Чорна піч і погреб з тину, двері на петлях з ручками (?) і скобами. Поруч друга пекаренька з рубаного дерева, сіни з лози і хижка під соломою, сінник з чотирма стопчиками з дерева (?), дверцята з заціпкою і з скобами, три обори для бидла і чотири хліва з лози під соломою, два хлівця з лози для гусей та свиней, а третій для телят під соломою, дві стайні з тину під соломою, (...) ** з лози, вкритий соломою. Молотильня з лози під соломою з шістьма стовпами із двома воротами на петлях з залізними обручками; криниця огорожена навколо, хлів з лози під соломою, млин на полях з двома мучними колами, а трьома ступами з 8 гнізд; пустий третій рік, з 1647 року, продається (?) за 100 зл. Мельник сидить на третій мірі, до замку ходить, покабанщищу від мучного кола таку мусить дати на корм, як і Мойсей, мельник, а чиншу має платити по 2 зл.

Обора

Волів 16

Коров 20

Бугай 1

Коней робочих 7

Гусей 32

Качок 21

Кур 50

Діжок на капусту 12, два плуги залізних, чотири рала залізних борон три, сані одні

Осада підданих

Мисько Чорний

Роман Калениченко

Демко Дудко

Ювко Череватий

Фесько Гарбатий

Іван, Карпов зять

Іван Улезко

Гришко Рудий

Антип

Панас Москаль

Сергей Калениченко

* Ці слова дописано іншою рукою.

** Тут є польське слово «*przewnik*», яке не знаходимо в словниках.

Федор Бучницький
Демко Скрипка
Федор з волості
Петро Москаль
Хилько
Грицько Костерка
Роман Бут
Яцько Яцора
Трохим Пастух // с. 11
Федор Замриборщ
Савка Глухий
Іван Москаль
Іван Білоуско
Хотиниха вдова
Лук'ян Рудий
Грицько Фурман
Семен Тарара
Федор Матяшенко
Сидор Матяшенко
Ілляш Матяшенко
Трохим Поп
Андрій Резник
Іван Діденко
Юско Москаль
Ярко Турецький
Іван Чисняк
Юхим Щербина
Матвіїха вдова
Іваниха Литянка вдова
Левко Лазебник
Роман Будник
Васько Сворень на Вороновці
Василь Гариненко, там же
Грицько Дутий, там же
Лесько Новий, там же
Данилець, там же
Федор Колесник
Лаврин Красношия
Адамиха вдова
Олекса Вабиченко
Матіаша вдова
Грицько Некормихо
Тимко Дудка
Федор Дем'яненко
Мартин Дудечка

Повинність

Ленної (?) (ґенеј) землі роблять один в тиждень кінно чи пішо, як накажуть, а власне в самі жнива по два дні помагають, по курці щорічно дають, належать також і до шарварку.

Чиншовики

Карп Даниленко ... зл. 5
Савка Щербак зл. 7,15
Гнат Кришени зл. 7,15
Нечипір Чируха зл. 2,15
Іван Шавленко
Карп Березний зл. 5
Матвій Скомин ... зл. 5
Сергеїха, вдова ... зл. 4
Артюх Черномазенко зл. 6
Тимко Шинкар ... зл. 7,15
Грицько Черномаз 7,15
Дацько Коломиєць ... зл. 5
Левко з Вороновки ... зл. 2,15
Литвин Шаленик ... зл. 5
Халуца Безпальчого пуста
Сенько Калениченко ... зл. 5
Грицько Удуд ... зл. 5
Данило Старець з Вороновки зл. 1,15

На повинні відправувати дві толоки на жнива, ходять на шарварок і дають по десять хлібів (?).

Стара мельничиха досі сидить, не відаючи про жодну повинність, пізніше вона має платити 1 зл. // с. 12.

Село Піщана

Отаман Захарко Москаль ... зл. 1
Лесько Рудий ... зл. 0,15
Іван Нагорний ... зл. 0,15
Іван Голуб ... зл. 0,15
Ждан Турбаненко ... зл. 15
Фесько Пампушенко ... зл. 2
Мартин Пампуха ... зл. 2
Василь Дудка ... зл. 0,15
Олекса Боярин ... 3 і осм. вівса
Ясько Ястремський зл. 3
Павел Новий зл. 1
Дмитро Пампуха зл. 0,15
Максим Чорний зл. 0,15
Мисько Шульган зл. 0,15
Андрій Пируг ... зл. 0,15
Онопрій зл. 0,15
Павло Рудий з Микитогою зл. 2
Фесько Гричишин зл. 2,15
Ярко Запривода ... зл. 0,15
Семен Пруш ... зл. 0,15
Левко Малий ... зл. 1
Одарка, вдова ... зл. 0,15
Дмитро Одноціп ... зл. 0,15
Андрій Іваненко ... зл. 2, більше нічого
Яцько Козорко ... зл. 0,7

Повинність

Оці взимку і влітку роблять по дню чи кінно, чи пішо, як наказують, а під час жнив по два дні помагають, по курці теж дають, належать до шарварку.

Село Рутек Горний або Храпаче

Гарасим, Кувачин зять зл. 5

Ячменя 4 ос., більше нічого, тільки під час жнив по два дні на тиждень помагає

Марко, Толочного зять зл. 0,15

Федорець Москаль зл. 2,15

Яхимиха вдова зл. 0,15

Демко Гладкий зл. 2

Ісай зл. 0,15

Місан зл. 0,15

Пилип Фастовець зл. 2

Іван Бейкос ... зл. 2

Левко Процуйко зл. 3 і вівса 4 осм.

Храпачиха, вдова зл. 6, вівса 1 м., ячменю і 1 м., більше не дає і не робить

Іван Білий ... зл. 0,15

Повинність

Взимку і влітку робити по дню чи кінно, чи пішо, як накажуть, під час жнив по два дні помагають, по курці також дають і до шарварку належить.

Село Скребище

Богдан зл. 0,15

Семен Мироненко ... зл. 0,15

Левчиха вдова зл. 0,15

Матвій зл. 0,15 // с. 13

Степан Ровець зл. 0,15

Гришко, його брат зл. 0,15

Васько Товстенко ... зл. 2

Сергій Головня ... зл. 3

Влітку і взимку цей робить день (у тиждень)

Криштоф ... зл. 0,15

Тимош, Дмитров зять ... зл. 1

Тишко Зеленський зл. 0,15

Гордій, Гринцов зять зл. 0,15

Івашина, Павлов зять зл. 0,15

Федорець Новий зл. 0,15

Кондрат Шинкар зл. 0,15

Тишко Горличенко зл. 0,15

Панас Литвин зл. 4, ячменя 1 м.

Іван Дудка зл. 1

Федор Гриненко ... зл. 2

Лесько Турчиненко зл. 2,15 Семен Бурак зл. 0,15

Яцько Петрашенко зл. 8

Вівса 1 м., ячменю 1 м., більше нічого, тільки дві толоки у жнива повинен відпрацювати

Андрій Буг зл. 0,19
Петро Рудий зл. 0,4
Макар Ювшенко ... зл. 2 і вівса 1 м.
Протас зл. 0,15
Васько Безрук зл. 2

тільки товару в жнива відправувати і дає курку

Іван макаренко ... зл. 0,15

Іваниха Пилипенчиха пішла заміж до міста; ця має як і інші належати до повинності і давати чиншу зл. 2

Повинність

Взимку і влітку роблять до дню (на тиждень) чи кінно, чи пішо, як накажуть, під час жнив по два дні помагають, по курці дають і до шарварків разом з іншими належать.

Село Долинники

Івашко Москаль зл. 4

Вівса 1 м., два дні толоки повинен відправувати, більше нічого

Васько Помазаний зл. 2, вівса 4 ос.

Іван Долинник зл. 0,15

Тимош Тхорик зл. 0,15

Остап зл. 0,15

Семен Загруйко зл. 0,15

Ту саму повинність, як і в інших тамтешніх селах, відправують піддані

Село Грушки

Іваниха вдова зл. 6, ячменю 1 м., вівса 1 м., і до двох толок належить, також і до шарварку // с. 14

Село Дубляниці

Сергій зл. 1

Іван, Дублянинів зять зл. 1

Іван Костерка зл. 0,15

Павл Литвин зл. 0,15

Васько Пустовар зл. 0,15

Семен Гладкий зл. 0,15

Ту саму повинність, як і в інших тамтешніх селах, піддані відправують

Село Пінчуки

Отаман Марко Єленя зл. 1

Андрій і Сень Проценки ... зл. 1

Федько зл. 1

Мисько Москаль ... зл. 2 і вівса 4 ос.

Андрій Карпенко зл. 2 і вівса 4 ос.

Роман Карпенко зл., 3, вівса 4 ос.

Гришко Калеників ... зл. 1

Хома зл. 1

Степан Фастовець зл. 1

Гордій Малий зл. 0,15
Стецько Кобилка ... зл. 0,15
Тимош Дещенко зл. 2, вівса 4 ос.
Процик, його брат зл. 2, вівса 4 ос.
Андрій Бубченко* зл. 0,15
Федор Шовкошпяс зл. 1
Юсько зл. 1
Кирик зл. 2, вівса 4 ос.
Іванець Устименко ... зл. 0,15
Олешко Сульженко зл. 0,15
Матюша зл. 5, вівса 1 м., і до толок належить
Герасим Фастовець зл. 0,15
Васько Лотушка 0,15, оцей до 1647 року має сидіти вільно
Панашиха вдова зл. 0,15
Васько Заруба зл. 1
Луцик Новак зл. 0,15
Яцько Гарасименко зл. 2,15
Антип Новак зл. 0,15
Гарасим Горбатий зл. 0,15
Ярема Кравець зл. 0,15
Іван Дмитренко зл. 0,15
Вівса 1 м., і до толок належить два дні
Іван, його брат зл. 5
Вівса 1 м. і до толок два дні належить
Каплиха вдова зл. 4
Вівса 1 м. і до толок два дні належить
Яким зл. 0,15
Васько Заруба зл. 1
Яцько Хомин зл. 1
Карпо Юцько зл. 0,15
Шершниха зл. 0,15
Федорець Новий зл. 0,15
Повинність така сама, як і по інших тамтешніх селах відправують // с. 15

Село Ілляші

Іван Гайдук зл. 2,15
Івашко Масальський зл. 0,15
Васько Цар зл. 0,15
Данило Голяк зл. 2
Мойсей, Горбачов зять, зл. 0,15
Павел Новий зл. 1
Йовтух зл. 2
Васько Ємець 0,15
Федориха Стасючка зл. 1,15
Ларко Сидиченко зл. 2
Грицько Коден зл. 2,15
Васько Гречаник зл. 2,15
Семен Пуруз зл. 0,15

* Це прізвище може читатися і як: «Бабченко».

Федор, Гайдуков зять зл. 0,15
Петро Горбач зл. 0,15
Семен Фастовцов зять зл. 1,15
Іван Покинбороденя, наново побудувався, має до року вільно сидіти, а потім платити 0,15 зл.
Клим Новий
Василець Борисенко Новий
Данило Нагноїний Новий
Ці троє вільні до року від усього, а потім мають платити чиншу по 1,15 і інші повинності відправовувати нарівні з іншими.

Повинність:

Дають по курці, по два вози сіна або по 1 золотому, роблять в жнива по два дні, відправляють шарварки, платять польовим сторожам. Кожен з них має панського коня, бере проса по 1 м., а потовкши, повинен віддати по 5 осм. і по возу дерев.

Село Чорнишівка

Семен Приходько зл. 1,15
Федір Котелянський зл. 0,15
Юсько Баклан зл. 1
Васько Новий зл. 0,15
Хома Шинкар зл. 0,15
Федір Шкляр зл. 0,15
Матвій зл. 0,15
Іван, Яцько новаки
Ці (двоє) до року не повинні (платити), а потім мають платити по 0,15 зл.
Полося, возного зл. 0,15
Цих повинності такі самі, як і і Ілляшівських підданих.

Село Рихліки

Ларко....
Вівса 4 осм., два вози сіна, курку (дає) і два дні повинен жати.
Петро Ярмоленко зл. 4
Вівса 4 осм., два вози сіна або ж 1 зл., повинен жати два дні в жнива, дає курку
Микита зл. 0,15
Курку дає, два вози сіна або 1 зл., в жнива повинен жати два дні
Юхим зл. 0,15
(Дає) курку, два вози сіна або 1 зл., два дні повинен жати // с. 16
Савочка зл. 0,15
Курку дає і два вози сіна або ж за нього 1 зл., два дні у жнива повинен жати
Данилко зл. 1, 7
Курку дає, два вози сіна або 1 зл., у жнива повинен жати два дні
Покий (?) зл. 10
Вівса 1 м., курка і два вози сіна або 1 зл., жне два дні у жнива
Мисько зл. 0,15
Курку (дає), два вози сіна або 1 зл., повинен жати два дні у жнива
(Всі вони) повинні ходити до шарварку, платять польовому сторожу.

Село Селивонче

- Васько Чикаленко зл. 0,15
Взимку до жнив робить по дню, а у жнива по два дні
Семен Шевель зл. 0,15
Взимку робить по дню, а у жнива по два дні
Юрко Шпак зл. 0,15
Взимку робить до жнив по дню, а в жнива по два дні
Іван Грацушенко ... зл. 2,15
Юрко маленький зл. 0,15
І цих двох така ж повинність, як оцей Іван дві толоки у жнива відправує

Село Сокольниче

- Семен Квасниця з сином зл. 6
Вівса 1 м., до жнив робить по дню, а в жнива по два дні
Андрій Кравець зл. 1
До жнив робить по дню, а в жнива по два дні
Дрок зл. 1
До жнив робить по дню, а в жнива по два дні
Васько Ненекало зл. 5
Вівса 1 м. до жнив робить день, а у жнива по два дні
Панас, його син зл. 1
До жнив робить по дню, а у жнива по два дні
Кузьма Новак зл. 0,15
До жнив робить по два дні, а у жнива по два дні
Ці при такому чиншу повинні до шарварків; польовому сторожеві платять, королівські побори відправують, а до міських складчин не належать // с. 17

Село Сухоліси

- Олекса Чорний зл. 3
Вівса 1 м., курка, два вози дерева, робить день у тиждень, а в жнива по два дні, закоси і обкоси, зажинки і обжинки відправує і по два вози (...)*
Грицько Москаль зл. 3
Вівса 1 м. дає і також всю повинність
Іван Костюченко зл. 2
Вівса 1 м. і інша повинність також
Нестор зл. 0,15
Робить день у тиждень, а в жнива два дні, крім вівса інша вся повинність йде за ним
Литвин Дигина зл. 0,15
Крім вівса, вся та сама повинність
Іван Піч зл. 0,15
І цей крім вівса також відправує всю повинність
Мойсеїха, вдова ... зл. 0,15
ця тільки влітку в жнива і біля садів повинна працювати
Семен Жачка зл. 0,15
Іван Старченко зл. 0,15
Степан Кот зл. 0,15

* Одне слово написано нерозбірливо.

Ці влітку в жнива по два дні в тиждень роблять, по два вози дерева, належать (до) обкосків, зажинків, обжинків

Грицько зл. 2

Крім вівса всю повинність що відправує // с. 18

Панас Нестеренко зл. 3

Ячменю 4 ос. і повинність таку ж повинен відправувати

Гаврилко зл. 0,15

Лавринко зл. 0,15

Іван Кравець зл. 0,15

Васько Чобан зл. 0,15

Васько Федченко зл. 0,15

Взимку до жнив роблять по дню на тиждень, а в жнива по два дні, по курці і по два вози дерев дають, закоски, обкоски, зажинки, обжинки відправують

Процик Рудий зл. 8

Вівса 1 м., і всю цю повинність відправує

Грицько, Кумановського зять зл. 1,7

Крім вівса цей повинен відправувати всю повинність

Гаврилко Новий зл. 0,15

І цей, крім вівса, належить до повинності

Федько Острополець зл. 15

Степан Пастух зл. 0,15

Крім вівса і ці такі самі повинності виконують

Хома Проциків зл. 3

Вівса 1 м., згадану повинність всю повинен виконувати

Дмитро зл. 2

Вівса 1 м. і цей цій же повинності має підлягати

Клим Криленко зл. 1

Івашко Синшолік зл. 0,15

Павел, Хомин брат зл. 0,15

Івашко Москаль зл. 2,15

Крім вівса всі четверо мають відпрацювати згадані повинності

Димид Сиротинець ... зл. 2

Вівса 1 м. і під згадану повинність підлягає

Василь Кухоров зл. 1

Процик Сковоронка зл. 2

І ці, крім вівса, що ж повинність виконують

Сасько, його брат зл. 2

Вівса 4 осм., а підлягає цим же повинностям

Петро Швець нічого не повинен, цей дає дві пари чобіт щорічно, вичиняє шкіри і звик ремонтувати (взуття) старшині

Василь Шинкар зл. 6

Вівса 1 м., курку (дає), два дні жати, два дні косити повинен, більше нічого. Ці повинні в тиждень робити по дню, а в жнива зокрема жнуть два дні, дають по два вози дерев і по курці, (дають) на польового сторожа, приглядаються до лук і іншого (...)*, відправляють шарварки, а що треба, то і звозити повинні. Косити теж два дні, до стогів скласти і до гумна звозити (мають) всі, що мають коней; повинні по 1 м. проса товтки, а пшона по 5 осм. і по два вози сіна.

* Тут стоїть слово «Sulu», якого немає в словниках.

Млини на річці Росі

Мирон мельник. Два кола мучних, а ступних також два і фолуш (Folusz). Олешко мельник з двома мучними колами, а ступним третім. Тимко мельник з одним мучним колом. Климко мельник з двома мучними колами, третім ступним. Ці мельники на третій мірі сидять, з сокирою до замку і до двору повинні, панських кабанів годують від мучного кола, на рік по два кабани. Якби котрийсь би орав поля, повинен платити на рік чиншу 2 зл. // с. 19. Дурдука, мельник, своїм коштем зайняв греблю і коло ступне буде і млин з трьома або чотирма колами, аби тільки всім (іншим) млинам не був перешкодою через затоплення кол; цей також сидить на третій мірі.

Двірець

Раніше двор не був обгороджений лозою як тепер. Будиночок для мешкання господарський з рубаного дерева, світличка й пекаренька (стоять) напроти під соломою.

Винниця з лози, під соломою, у котрій нових горілчаних котлів 12 з трубами, притрубками і трубочками, котел для змішування, новий, на чотири відра, джок для змішування і для браги — 7. Дижка для горілки одна, великі відро і шротвус (szrotwus), а відер — 20.

Є немалі греблі, котрі його мость хоче мати у якнайбільшій охороні. Сіножать від Томиловки через недбале колишніх орендарів п. Млодецький неслухно обтяв; її на підставі нинішнього інвентаря на користь його мості відбирають, а до сухолинського дворця повертають.

Отже і ґрунти, тобто ріллю, котрі міщани неслухно собі привласнили, знову (треба) відібрати до суходольського фольварку.

Підсусідки в цих селах суходольських козацькі і міські в тиждень по одному дню пішо повинні робити.

Село Остров

Гордій зл. 1

Іван зл. 6

Ячменю 1 м., два вози дерева і курку (дає)

Тишко Мельниченко зл. 0,15

Милочиха, вдова зл. 0,15

Данило, Тишков зять, зл. 1,7

Вівса 2 ос.

Тимко Воробей зл. 1,7

Вівса 2 осм.

Лаврин Назаренко зл. 2

Вівса 1 м.

Савка зл. 1

Вівса 2 осм.

Тимош, Потерейного зять зл. 2

Вівса 4 осм.

Іван Кушнір, до двору вичиняє шкури і повинен робити те, що треба; закоски, обкоски, зажинки, обжинки повинен виконувати

Юхим Кулузний зл. 1

Марко Кривий зл. 0,15

Павел Бумага зл. 1

Семен Новак зл. 2, вівса 4 осм.

Іван, його зять, зл. 0,15
Степан Клименко зл. 1,7, вівса 2 осм.
Тишко Чорний зл. 6
Цей тільки до закосків, обкосків, зажинків і обжинків належить
Фесько Піч зл. 1,15
Іван Косий зл. 1, вівса 2 ос.
Іван Швець, щорічно дає пару чобіт закоски, обкоски, зажинки і обжинки
виконує
Парфен Війт зл. 0,15 // с. 20
Микола Чудновський зл. 2, вівса 1 м.
Піп суходольський взяв оселю після Івана Макося, з цього повинен платити
2 зл., до того закоски, обкоски, зажинки і обжинки має виконувати
Никон зл. 0,15
Кирик зл. 2, вівса 4 осм.
Іван Гайдук зл. 2,15, вівса 4 осм.
Гнат Блощенко зл. 1,7, вівса 2 осм.
Васько Бубличенко зл. 2, вівса 2 осм.
Семен Швець дає пару чобіт і черевики; закоски, обкоски, зажинки і обжинки
повинен виконувати
Данило Соцький зл. 0,15
Яцько Пшон зл. 2, вівса 4 осм. Цей же від солодовні зл. 7,15
Василь зл. 1, вівса 2 осм.
Мисько Пшоненко зл. 1
Тишко Крацек зл. 2,15, вівса 4 осм.
Іван Кравець зл. 2, вівса 4 осм.
Яцько Сліпенький зл. 0,15
Дмитро Гух зл. 2, вівса 4 осм.
Остап Базавлук зл. 0,15
Процик Настаський зл. 0,15
Кузьма Дурдука зл. 19
Ячменя 1 м., вівса 1 м., закоски, обкоски, зажинки і обжинки виконує
Семен Дудка зл. 0,15
Левко Гайдук зл. 0,15
Яків Савченко зл. 0,15
Васько кушнір дає кожух, габач новий, ремонтує старе і вичиняє шкіри
Мартин Коваль повинен робити до двору те, що треба
Савка зл. 0,15
Остап зл. 0,15
Данило Журавчин наново побудувався, має сидіти вільно цілий рік, однак
закоски, обкоски, зажинки і обжинки повинен виконати.
Іван Кросцивненко також має рік сидіти вільно.
Василь новий
Сень Швець новий
Павло Гужин новий
Левко
Ці рік мають сидіти вільно, а потім будуть платити по 15 гр. і іншим повинностям
так, як і інші, мають підлягати.
Семен, його брат з Таборовки зл. 8 і до всіх інших повинностей належить і
дає по мірі ячменя.
Семен Мельник ... зл. 5, а два дні повинен жати, більше нічого.
Іван Дуброва новий, до року має послугуватися волею, а потім повинен буде
виконувати такі ж самі повинності, що й інші.

Іван Момот зл. 0,15

Всі ці давно звикли (давати) по курці, по два вози сіна влітку, від св. Івана по св. Мартина по два дні, потім робити повинні день у тиждень // с. 21. Закоски і обкоски, зажинки і обжинки повинні виконувати.

Млини на річці Настасьці

З двома мучними колами, а третім ступним, Мельник Дурдука сидить на третій мірі, щорічно по два панських кабани від мучного кола повинен вигодувати, з сокирою ходить до замку, а з цього млина весь прибуток належить до замку, а не п. державця.

Село Острейки коло Блощинців

Сеник Шолудько 0,15

Данило Понізний (?) зл. 0,15

Ілляш Будник зл. 0,15

Яцько Циган зл. 3

Денис Москаль зл. 1

Онушко Шило зл. 0,15

Іван Шенченко зл. 0,15

Іван Кропива зл. 0,15

Павел Дурдичка зл. 0,15

Ячменя 1 м., вівса 1 м., два дні косити, два дні жати, більше нічого.

Улас ... зл. 10

Ячменя 1 м., вівса 1 м., два дні косити, два дні жати, більше нічого.

Лук'ян Сухий зл. 4, ячменя 1 м.

Гришко Вей зл. 3, вівса 1 м.

Семен Козаренко зл. 0,15

Семен Левченко зл. 10

Ячменя 1 м., два дні косити, два дні жати, два дні возити, курку і два вози дерева і 1 м. вівса.

Мисько Плевака зл. 4, ячменя 1 м.

Іван Дурдика зл. 6, ячменя 1 м.

Демко Хижняк зл. 1,7

Ясько Лях, наново побудувався, вільним має бути до року, а потім платити і повинності виконувати має, як і інші піддані

Васько Кушка зл. 3, ячменя 1

Косцюк Дронь зл. 10

Ячменя 1 м., вівса й м., копизну по два дні возить і курку дає.

Демко Дроненко зл. 4, ячменя 1 м.

Грицько Писанка зл. 4, ячменя 1 м.

Андрій Овсяник зл. 4, ячменя 1 м.

Федор Подоляка зл. 2,15

Іван Руденко зл. 0,15

Ювко Скидан вільно до року має сидіти, а потім платити.

Зінець зл. 0,15

Кіндрат зл. 0,15 // с. 22

Процик Плужник зл. 2

Васько Плехтей зл. 0,15

Юсько Сало зл. 1,15, вівса 4 ос.

Северин Мерлак зл. 0,15

Гарас зл. 0,15
Юсько Пастух зл. 0,15, вівса 2 ос.
Яцько Хомич зл. 0,15
Семен Майбороденко зл. 0,15
Гаврило Четверговий зл. 0,15
Опанас Шкарупа зл. 2,15
Дмитро Поночовний зл. 0,15
Роман Сліпий зл. 1
Федор Трясбороденко зл. 1
Всіх цих повинність (така), яка йде з суходольських підданих.

Село Клочки

Отаман Ярема Литвин зл. 0,15
Остап, новий зл. 2 і вівса 1 м.
Грицько Коломієць зл. 3 і вівса 1 м.
Юско Кащенко зл. 1
Данило Клочко зл. 2,15 і вівса 1 м.
Васько Шинкар зл. 1
Михайло, Дзядов син зл. 0,15
Мисько Зазимко зл. 4 і ячменя 1 м.
Кузьма Зазимко зл. 0,15
Радко зл. 1
Роман Зінченко зл. 4, ячменя 1 м.
Васило Кравець зл. 1
Мисько Великий зл. 1
Сидор зл. 1
Грицько Глуценко зл. 0,15
Грицько Литвиненко зл. 0,15
Радко Москаль зл. 0,15
Гринько Гребінка зл. 0,15
Іван Горкавий зл. 1
Федор, Расков син зл. 1
Климаш Кушнеренко зл. 2 і вівса 4 осм.
Сапон Ісаєнко зл. 0,15
Хома Берліченко зл. 0,15
Фесько Литвин зл. 0,15
Цих підданих клочковських така повинність, як і суходольських підданих.
Оренда, шинки, пива і горілки з митом (?) належать до головної Білоцерківської оренди.

Село Козаники велике

Семен, Тишков брат, зл. 2, ячменя 1 м.
Тимош Смоленський зл. 0,15
Яцько Швець дає дві пари чобіт, вичиняє шкури і ремонтує старе.
Яцько Кривець зл. 1
Панас Зварич зл. 2,15, ячменя 4 осм.
Васько Гурбан зл. 1
Жадан Бут зл. 1, вівса 1 м. // С. 23
Дмитро Толстонос зл. 0,15
Федько Стальник зл. 0,15

Панас Свіяр зл. 1
Яцько, Бутів зять зл. 0,15
Іван Ємцов зл. 1
Федір Цопа, зл. 2 і вівса 4 осм.
Васько Красовський зл. 2,15 і ячменю 1 (осм.)
Василь зл. 3 і вівса 1 м.
Костюк Москаль зл. 0,15
Грицько Борисенко зл. 6, ячменя 1 м., вівса 1 м.
Остам Борисенко зл. 0,15
Івашко Москаль зл. 0,15
Макар, Красовського зять зл. 1
Фесько Гриненко зл. 0,15
Мартин, Федоров зять, зл. 0,15
Олешко Михаленко зл. 6
Данило Ємець зл. 4, ячменя 1 м.
Олешко Потій зл. 6, ячменя 1 м.
Мисько Москаль зл. 0,15
Савка, Поколодного зять, зл. 5
Роман Зубко зл. 0,15
Мелько Остроушенко зл. 1
Васько Савчук зл. 6, ячменя 4 осм., вівса 4 осм.
Омелян новий зл. 0,15
Іван Горбаненко зл. 0,15
Федько Москаль зл. 1,20
Лазар Болдзенко (?) ... зл. 0,15
Антон зл. 0,15
Іван Душенка зл. 0,15
Іван Сацинний (?) ... зл. 0,15
Васько Кубрак зл. 6, ячменя 1 м.
Процик, Боротисов. зять ... зл. 3 і вівса 1 м.
Дмитро, Давидишин зять, ... 0,15
Степан Хорошко зл. 2,15
Андрій Проколикушка зл. 2,15
Юрко Швед зл. 3 і вівса 1 м.
Нестер зл. 0,15
Мисько Чорний зл. 1
Роман Нагорний зл. 2 і вівса 4 осм.
Федя вдова зл. 0,15
Куц зл. 1,15
Микита Бодяк зл. 1
Іван Пасічник зл. 3, а більше не дає і не робить.
Лук'ян Кравець зл. 0,15 і повинен робити те, що треба до двору.
Оцих козаницьких підданих така повинність, яка і у сухоліських оренда; шинок, пиво і горілки належать до головної Білоцерківської оренди.

Село Томолово

Отаман Костюк зл. 3 і 4 осм. вівса
Стецько Горбаченко зл. 5 і вівса 1 м.
Устим зл. 6 і ячменя 1 м.
Тимош Кулінка зл. 2 і вівса 1 м. // с. 24
Андрій Москаль зл. 2

Кирей Жлукто зл. 2
Микита Бала зл. 0,15
Омеляниха, вдова зл. 6, ячменя 1 м.
Мисько Боговець зл. 2
Васько Гончаренко зл. 0,15
Микита Пастух зл. 0,15
Петро Калиновський зл. 0,15
Ващица, вдова зл. 3. Ця повинна тільки в жнива жати три дні, і більше нічого
Андрій Безпальчий зл. 0,15
Юсько Маленький зл. 0,15
Іван Міняйло зл. 0,15
Андоушко Василенко
Касьян
Микита

Це (...) * і є вільними від усіх повинностей, однак (...) ** повинні про замкові потреби, не забуваючи і свого пана державця Шаховського (?). Цей звільнений також від усього, однак повинен (...) *** його мості турбуватися.

Оцих томиловських підданих така є повинність, як і суходольських. В цих всіх селах, що належать до Сухоліс, жінці повинні жати на панських луках по два дні.

Всіх цих сел (підданих) під сані в коні мають брати проса по 1 м., а пшона віддавати по п'ять осмак.

Село Черкаси або Протасовка

Семен зл. 0,15
Костюк зл. 2
Сенько шинкар зл. 2
Ясько зл. 0,15
Юсько зл. 0,15
Ларко Штика зл. 0,15
Іван Падалка зл. 0,15
Кунаш зл. 0,15
Кіндрат.... зл. 0,15
Васько Дмитренко зл. 0,15
Тишко, зять Дмитров зл. 0,15
Ісай Новак вільний до року, а потім має платити 15 гр.
Іван Величенко зл. 2
Лесько Стапурка зл. 0,15
Мартин Кривий зл. 1,7
Лесько Лось зл. 1,7
Павел новий, вільний до року, а потім має платити 15 гр.
Тимко Ошиб зл. 0,15
Яцько, Маргинов зять зл. 0,15
Онопко Коломієць зл. 7
Назар Кулиха, новий до року, а потім має платити 15 гр.
Іван Діденко зл. 0,15

* Одне слово написано неразбірливо.

** Одне слово написано неразбірливо.

*** Одне слово написано неразбірливо.

Панас Усаченко зл. 1,7

Семенець зл. 0,7

Іван Кулінка зл. 0,15

Цих повинність (належить) за прикладом Рутковських підданих, що під містом.

Всі села до Сухоліського протягом року повинні утримувати за свій кошт двох сторожів.

Що стосується тютюнової оренди, то білоцерківські до всіх долин держави пана Нахорецького не мають вдиратися і нічого там не мають чинити // с. 25.

Село Пилипе

Роман зл. 1

Петро Москаль зл. 1,7

Наум, Вальков зять, зл. 0,15

Манько зл. 0,15

Іван Дігтяр зл. 0,15

Гринь

Степан Мельник зл. 1

Василь і Клим Улізки зл. 3

Скиба зл. 3

Яків Подобеченко зл. 3

Нечипор Горкавий зл. 0,15

Дахно Карпенко зл. 0,15

Юсько Сатченко зл. 0,15

Олекса зл. 2

Іван Губар зл. 3

Кирик Рудий зл. 1,15

Лук'ян Москаль зл. 0,15

Грицько Кулінич зл. 1

Бакулка зл. 0,15

Яремко зл. 0,15

Нечипір зл. 0,15

Грицько Сітко зл. 3

Левко, його син, зл. 1

Яремко Ратченко зл. 1

Красношин до року є вільним, а потім має платити 15 гр.

Мартин новий, вільний до року, а потім має платити 15 гр.

Кузьма Пастух зл. 0,15

Логвин Пастух зл. 0,15

Оцих така ж повинність, як і рутковських, що під містом.

Млин

На річці з трьома колами, а четвертим ступним і фолуш. Мельник Яремко сидить на третій мірі, повинен годувати кабанів до замку так, як і міські мельники годують. Дворек тамже спустошений, вся загорожа спалена, тільки хатинка, сіни; пекарня напроти вкрита соломою.

Село Буки

Трущина вдова зл. 4, ячменя 1 м.

Савка Чалий зл. 4

Самійло зл. 1,7
Тимош Прима зл. 4
Васько Тимошенко зл. 8
Ячменя 1 м., вівса 1 м., більше ні робить, ні дає.
Іван Чарниш зл. 0,15
Огій зл. 8. Цей більше ні дає, ні робить.
Радко Трущин син зл. 5
При такому чинші їхня повинність така ж, як і у рутковських // с. 26.

Село Троцького

Огаман Каленик зл. 1
Марко Кузьмин зл. 0,15
Ілляш, Колесничин зять, зл. 0,15
Фесько Гуг зл. 0,15
Мойсей Швець зл. 0,10
Андрій Лубивий зл. 0,15
Лаврин Беднар зл. 0,15
Степан Фартушний зл. 1,7
Мишиха, вдова, зл. 1,15
Мелешко зл. 0,15
Андрей Мареха зл. 1,15
Іван Райниш зл. 1,7
Грицько Таборовський зл. 0,15
Кузьма зл. 2
Ісай Шафран зл. 1,15
Яцько Таборовський зл. 0,15
Хацько зл. 2
Настя, вдова зл. 0,15
Роман Таборовський зл. 0,10
Федор Пановка 15 гр.
Матвій 10 гр.
Васько (?) ... 10 гр.

Ці піддані невідомо чому не дають чиншу, тільки продають курей, а роблять від св. Мартина до св. Івана по дню в тиждень, потім по два дні чи кінно, чи пішо, як накажуть, повинні возити за панський день дерево орендарям в село і в місто.

Там же

Токарський тримає 6 підданих, тобто Лесько, Семен Сидченко, Грицько, Петрик Маленький, Олешко, Йолтух.

Всіх цих сел піддані, що до (...) * належать Буков і Троцьки за панський день раз на рік за чотири милі повинні виконувати повинність (підводами (?)) під Київ або й до (самого) Києва власне.

З граблями працювати до двох тижнів; хто не відкупиться, тим треба до двох тижнів; що два тижня коморники роблять по дню, протягом року кожен має відробити 25 днів.

* Одне слово написано неразбірливо.

Село Ольшанка

Дацько, отаман зл. 3, вівса 1 м.
Михалко Москаль зл. 2, вівса 4 осм.
Іван Борак зл. 2, вівса 4 осм.
Івашко Москаль зл. 3, вівса 4 осм.
Костюк Волошин зл. 2, вівса 4 осм.
Гриценко Кривий зл. 4, вівса 2 осм.
Фесько, син отамана ... зл. 1
Мисько зл. 1
Яцько Убогий зл. 0,10
Остап Шинкар зл. 1
Хвиль Шинкар зл. 3, вівса 4 осм.
Семен Пуколо зл. 2, вівса 4 осм.
Степан Лотош зл. 2, вівса 4 осм.
Іван Зуб зл. 2, вівса 4 осм. // с. 27
Яцько зл. 2,15, вівса 4 осм.
Іван Семірка зл. 2, вівса 2 осм.
Юзеф Лях зл. 2, вівса 4 осм.
Остап в Лавровій хаті зл. 1
Лучка зл. 2, вівса 6 осм.
Гавриш Великий зл. 2, вівса 6 осм.
Гришко Чорний зл. 6
Грицько Хват зл. 1
Андрій Дудка зл. 2, вівса 4 осм.
Хвиль новий зл. 0,15
Гордій, Пукалов син, зл. 2, вівса 4 осм.
Хицько зл. 2, вівса 2 осм.
Артюх Блаженко з Яхнів (?) зл. 2,15, вівса 4 осм.
Михайло, шинкарів зять, зл. 2,15, вівса 4 осм.
Блажко Старий ... зл. 5, вівса 1 м.
Павел Єнець зл. 5, вівса 1 м.
Ці влітку роблять по два дні, а від Покрови до св. Івана — по дню в тиждень.

Там же

міщанами називаються:

Пилип Шика
Михайло Козинець
Андрій Борек
Явіма, Косого сват (?),
Юсько Козинченко
Федор Токар
Остап з Мартином
Онисько Дзяд
Васько Гуз
Сахно Полещук
Васько Рудий
Остап Шовгеня
Данило Дігтяр
Лук'ян Комаренко
Семен Рудий

Роман Золотоверхий
Федор Борек
Юрко Литвин
Федор Сич
Іван Шимоненко
Ярема Коломиєць
Павко Пугатов зять
Петро Павлюков зять
Лук'ян Тарасенко
Федор Косий Пташук
Всі ці не мають в місті домів.

Михал Букар